

รายงานวิจัยในชั้นเรียน
การศึกษาผลสัมฤทธิ์การเขียนก่อนการเรียนและหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกเขียน
เชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
โรงเรียนวัดดอนยอ

จัดทำโดย
นางสาวสุจิตรา ภู่วัสดี
ตำแหน่ง ครูโรงเรียนวัดดอนยอ

โรงเรียนวัดดอนยอ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษา เป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นเครื่องมือสื่อสารที่มนุษย์ใช้ทำความเข้าใจกันระหว่างคนในสังคม เพื่อจะได้มีความเข้าใจตรงกันสื่อความรู้ความคิดกันได้ ในการสื่อสารกันนั้น จำเป็นที่จะต้องใช้สัญลักษณ์ที่ใช้ในการสื่อความคิดให้ตรงกันทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสาร จึงจะเกิดประโยชน์ตามความหมายของสารอย่างแท้จริง ในการจัดการเรียนการสอน จำเป็นต้องอาศัยทักษะทางภาษาเป็นพื้นฐานเพื่อการเรียนรู้ในทุกสาขาวิชา เด็กจะต้องใช้ภาษาเป็นสื่อในการสร้างความเข้าใจ การเรียนการสอนภาษาไทยมีความสำคัญมาก โดยเฉพาะในระดับประถมศึกษา เด็กควรได้รับการฝึกทักษะทางด้านภาษาให้ชำนาญ จนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ หรือเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อในอนาคต

บุญกร แซ่มักดี (2531 : 2) กล่าวไว้ว่า ในการสอนภาษาการเน้นทักษะทั้ง 4 ด้านคือ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียนเป็นสิ่งสำคัญมากโดยเฉพาะทักษะการเขียนซึ่งเป็นทักษะที่มีการสื่อความหมายที่เป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งต่างกับในสมัยโบราณที่มนุษย์สื่อความหมายกันด้วยภาษาพูด ไม่ได้บันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร จึงทำให้วรรณกรรมต่าง ๆ ที่เล่าต่อ ๆ กันมามีเค้าเรื่องแตกต่างไปจากเรื่องเดิม บางเรื่องก็สูญหายไป ต่อเมื่อโลกเจริญขึ้นจึงเกิดมีภาษาเขียน ช่วยให้มนุษย์สามารถบันทึกเหตุการณ์สำคัญต่าง ๆ ไว้ให้คนรุ่นหลังได้ทราบ การทำความเข้าใจกันด้วยภาษาเขียนนั้น ก็มีกฎเกณฑ์มากและยังต้องเขียนจึงประสบปัญหาในการสอนเขียนมากมายทั้งกับตัวผู้เรียนและตัวผู้สอนเอง ทั้งนี้เพราะการเขียนเป็นทักษะที่ซับซ้อนมาก ผู้ใช้ภาษาเขียนต้องมีความสามารถใช้ภาษาให้ถูกต้องตามระเบียบแบบแผน สามารถใช้ถ้อยคำสำนวนให้ผู้อ่านเข้าใจได้อย่างเด่นชัดและพยายามจัดข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการใช้ภาษาอยู่เสมอ นอกจากนี้ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการสอนเขียนในโรงเรียนประถมศึกษา กล่าวคือ จากการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปรากฏว่าสมรรถภาพด้านการเขียนอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ มีนักเรียนจำนวนมากที่เขียนเชิงสร้างสรรค์ไม่ได้ ซึ่งจากการสอบถามครูผู้สอนและนักเรียน ทำให้ทราบว่า “เด็กขาดความรู้ความคิดที่จะเขียน และไม่ได้รับการส่งเสริมให้เขียนอย่างอิสระเสรี”

ทักษะการเขียนเป็นทักษะที่มีความสำคัญมากทั้งในด้านการศึกษาเล่าเรียนและการดำเนินชีวิตประจำวัน เพื่อ สื่อความหมาย ให้ผู้อื่นเข้าใจ ทักษะการเขียน เป็นระบบการสื่อสารและบันทึกการถ่ายทอดภาษา เพื่อแสดงความรู้ ความคิดโดยใช้ตัวหนังสือและเครื่องหมายต่าง ๆ เป็นสัญลักษณ์ ประสิทธิภาพของการเขียนจึงอยู่ที่ความสามารถทางความคิด และการใช้ภาษาของผู้เขียนเอง การที่ผู้เขียนจะสามารถใช้ภาษาสื่อสารให้ผู้อ่านเข้าใจได้ดีเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยประการหนึ่งคือ ผู้เขียนได้ฝึกฝนการเขียนมากน้อยเพียงใด ทักษะการเขียนนั้น นอกจากจะต้องอาศัยการฝึกฝนแล้ว ยังเป็นทักษะที่ต้องอาศัยทักษะการฟัง การพูดและการอ่านอีกด้วยดังที่ ดวงใจ ไทยอุบล และแอนน์ รัตนากร (2523: 74) กล่าวไว้ว่าผู้เขียนจะต้องคำนึงถึงผู้อ่านให้สามารถเข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนเขียนขึ้นได้ ซึ่งเป็นสิ่งที่ยากและต้องอาศัยองค์ประกอบหลายอย่างดังนั้นก็กล่าวได้ว่า การเขียนเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ เป็นศาสตร์หมายความว่ามีความรู้ที่สามารถฝึกฝนได้ และเป็นศิลป์หมายความว่า เป็นเทคนิควิธีการของผู้เขียนแต่ละคน ที่จะทำให้อ่านแล้วประทับใจงานเขียนนั้น

การฝึกทักษะการเขียนจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งแต่การฝึกทักษะการเขียนในการจัดการเรียนการสอน และยังประสบปัญหาอยู่เสมอ นักเรียนไม่รู้ว่าการเขียนจะเป็นประโยชน์ต่อตัวเองอย่างไร ขาดเนื้อเรื่องที่จูงใจในการเขียน และการฝึกหัดเขียนมีน้อยเกินไปการเขียนเป็นทักษะที่ยากและสลับซับซ้อนที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับกาฟัง การพูดและการอ่านเพราะการเขียนเป็นศิลปะ ใช้ภาษาเป็นสื่อในการถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด และจินตนาการออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรให้ผู้อ่านเข้าใจโดยอาศัยประสบการณ์ และทักษะต่าง ๆ ที่เล่าเรียนมา

จะเห็นได้ว่าการสอนทักษะการเขียนเพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะนี้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นมีปัญหาสำคัญอยู่ที่การขาดทักษะการคิด เพราะในการเขียนก่อนที่ผู้เขียนจะเขียนออกมาได้อย่างเป็นเรื่องเป็นราวจะต้องผ่านขั้นตอนการคิดเสียก่อน

วิชาภาษาไทย เป็นวิชาหนึ่งที่สามารถส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ขึ้นได้ ครูภาษาไทยจึงควรหาทางส่งเสริมให้นักเรียนมีโอกาสคิดสร้างสรรค์ได้ตามควรแก่วัยและศักยภาพ โดยการให้เด็กได้เขียนเชิงสร้างสรรค์ การเขียนเชิงสร้างสรรค์ คือการเขียนที่ผู้เขียนใช้จินตนาการหรือความคิดคำนึงของตนเขียนออกมาด้วยถ้อยคำสละสลวย ประทับใจผู้อ่าน ผู้ฟังเกิดความรู้สึกเพลิดเพลินและประดับสติปัญญาไปด้วยในตัว การเขียนเชิงสร้างสรรค์มีคุณลักษณะ 3 ประการ คือ มีจินตนาการ สำนวนภาษาดี มีคุณค่าทางด้านจิตใจ(ฐะปะนีย์ นาครทรรพ 2549 : 2)

จากแนวคิดดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์แก่นักเรียนนั้น เป็นการฝึกทักษะการเขียน เพื่อพัฒนาสมรรถภาพการเขียนของนักเรียนให้ดีขึ้นในอันที่จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการถ่ายทอดความคิด และสื่อความหมายให้เกิดประโยชน์ที่ต้องการอย่างสูงสุด นอกจากนั้นยังเป็นการฝึกทักษะการคิด เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนให้กว้างขวางยิ่งขึ้นอันจะส่งผลต่อเนื่องไปถึงการพัฒนาคุณภาพของทรัพยากรบุคคลอีกทางหนึ่งด้วย

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเขียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์และแบบฝึกการเขียนที่ครูเป็นผู้กำหนดเนื้อเรื่อง
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนสร้างสรรค์กับแบบฝึกการเขียนที่ครูเป็นผู้กำหนดเนื้อเรื่อง

ขอบเขตการวิจัย

- 1.กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2561โรงเรียนวัดดอนยอ อ.เมือง จ.นครนายก
2. ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง
 - 2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่วิธีเขียนซึ่งแบ่งออกเป็น 2 วิธี คือ
 - 2.1.1 วิธีเขียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์
 - 2.1.2 วิธีเขียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนที่ครูเป็นผู้กำหนดเนื้อเรื่อง
 - 2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่
 - 2.2.1 ผลสัมฤทธิ์ในการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนวัดดอนยอ อ.เมือง จ.นครนายก

สมมุติฐานการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนที่ครูเป็นผู้กำหนดเนื้อเรื่องสูงกว่าก่อนเรียน
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนที่ครูเป็นผู้กำหนดเนื้อเรื่อง

นิยามศัพท์

แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง แบบฝึกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยให้นักเรียนเขียนได้อย่างอิสระ เป็นแบบฝึกที่นักเรียนแต่ละคนเป็นผู้กำหนดคำ วลี ประโยค ข้อความ เรื่องราว ด้วยตนเอง ครูเพียงแต่ ยกตัวอย่างให้เท่านั้น

การเรียนโดยแบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึงการจัดการเรียน – สอน ที่ผู้วิจัยสอนการเขียน โดยให้นักเรียนเล่นเกม แล้วสรุปความคิดรวบยอด และให้นักเรียนทำแบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นแบบฝึกที่มีคำตอบหลายทิศทาง เน้นความคล่องในการคิด ความคิดริเริ่ม ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออ

แบบฝึกการเขียนที่ครูเป็นผู้กำหนดเนื้อเรื่อง หมายถึงแบบฝึกที่ครูเป็นผู้กำหนดคำวลี ประโยค ข้อความ เรื่องราว และแนวทางการตอบให้นักเรียน

การเรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนที่ครูเป็นผู้กำหนดเนื้อเรื่อง หมายถึงการจัดการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยสอนการเขียนโดยให้นักเรียนเล่นเกมแล้วสรุปความคิดรวบยอด และให้นักเรียนทำแบบฝึกการเขียนที่ครูเป็นผู้กำหนดเนื้อเรื่องซึ่งเป็นแบบฝึกโดยครูแนะแนวทางการตอบให้

คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเขียน หมายถึงผลการเขียนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างหลังจากสิ้นสุดการเรียนแล้ว ซึ่งวัดได้ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนที่ผู้วิจัย สร้างขึ้นและหาคุณภาพแล้ว

กลุ่มทดลองที่ 1 หมายถึง นักเรียนที่เรียนการเขียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์

กลุ่มทดลองที่ 2 หมายถึง นักเรียนที่เรียนการเขียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนที่ครูเป็นผู้กำหนดเนื้อเรื่อง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ในระดับประถมศึกษา
2. เพื่อเป็นแรงจูงใจให้ครูภาษาอังกฤษแสวงหาวิธีการสอนและผลิตเครื่องมือเพื่อสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ต่อไป
3. เพื่อเป็นแนวทางให้นักเรียนได้ฝึกทักษะทางการเขียนสร้างสรรค์อย่างเหมาะสม รู้จักคิดอย่างสร้างสรรค์ และพัฒนาทักษะการเขียนของตนเอง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีงานวิจัย และเอกสารต่าง ๆ แบ่งเป็นประเภท ดังนี้

1. การเขียนเชิงสร้างสรรค์

- 1.1 ความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์
- 1.2 หลักการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์

2. แบบฝึกทางภาษา

- 2.1 ลักษณะของแบบฝึกทางภาษา

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 3.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์
- 3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกทางภาษา

1. การเขียนเชิงสร้างสรรค์

1.1 ความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

การเขียนเชิงสร้างสรรค์ เป็นทักษะที่ผู้เขียนจะต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ของตนเองเพื่อแสดงความคิด ความรู้สึก และความรู้ ออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจ ความคิดของผู้เขียน เมื่อผู้เขียนสามารถเรียบเรียงความรู้ ความคิดของตนเองออกมาเป็นภาษาเขียนได้แล้ว ก็จะต้องเขียนเพื่อสื่อความหมาย ให้ผู้อ่านเข้าใจได้ และสามารถเข้าใจภาษาเขียนได้อย่างถูกต้องอีกด้วย ดังที่โรเบิร์ต ลาโด (Robert Lado 1977 : 143 อ้างถึงใน บุษกร แซ่มักดี 2531 : 10) ได้กล่าวถึงความหมายของการเขียนไว้ว่า

จากความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ พอสรุปได้ว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์ คือ การสื่อความหมาย โดยการเรียบเรียงความรู้ ความคิดและความรู้สึก ตลอดจนประสบการณ์ต่าง ๆ ของผู้เขียนออกมาอย่างอิสระ อาจเป็นเรื่องธรรมดาของคน สัตว์ สิ่งแวดล้อม หรือเรื่องราวที่ผิดแผกแปลกไปจากธรรมชาติ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสื่อสารระหว่างผู้เขียนกับผู้อื่นให้เข้าใจตรงกัน

1.2 หลักเกณฑ์การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์

หลักเกณฑ์ในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ มีความสำคัญยิ่งต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทักษะการเขียนให้มีประสิทธิภาพ นักการศึกษาหลายคน ให้ความสำคัญต่อกิจกรรมการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ และได้เสนอแนะหลักเกณฑ์ไว้ดังนี้

สมิธ (Smith 1973 : 9) ได้เสนอหลักเกณฑ์ในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ดังนี้ คือ

1. ผลงานที่ถือว่า เกิดจากการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้น สิ่งแรกที่จะต้องคำนึงถึงคือ จะต้องเป็นสิ่งที่แตกต่างออกไปจากเดิม หรือมีลักษณะเฉพาะตัว เช่น เด็กอาจคิดรูปแบบของโคลงกลอนชิ้นใหม่
2. จะต้องเน้นความคิดแบบอบเนกนัย (divergent thinking) คือรวมความรู้ ความคิด ความจริง ความเข้าใจ และทักษะต่าง ๆ ที่เรียนรู้มาสร้างสิ่งใหม่ คิดคำตอบใหม่หลาย ๆ คำตอบ มิใช่เพียงคำตอบเดียว
3. ผู้สอนจะต้องใช้กลวิธีที่จะกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความคิด พัฒนาความคิดของตนเอง และมีอิสระที่จะแสดงความคิดของตนได้อย่างเต็มที่ ซึ่งครูอาจจะใช้วิธีตั้งคำถาม หรือ สร้างสถานการณ์ขึ้น แต่ในขณะเดียวกันควรจะมีช่วงเวลาให้เด็กได้ผ่อนคลายความตึงเครียดบ้าง

4. ก่อนที่จะลงมือเขียนแต่ละครั้ง ครูควรจะให้เด็กได้ตั้งจุดมุ่งหมายและสำรวจความคิดของตนเองเสียก่อน และครูควรจะมีบทบาทเพียงเพื่อช่วยเหลือ ชี้แนะให้นักเรียนเกิดแนวความคิดเท่านั้น

5. ควรจะกระตุ้นให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมให้สัมพันธ์กับความคิดใหม่และจะต้องสนับสนุนส่งเสริมให้นำความรู้และทักษะต่าง ๆ ที่เล่าเรียนมา มาใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ กัน

6. ในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้น กระบวนการในการทำงานสำคัญเท่ากับผลงาน กระบวนการนี้เริ่มตั้งแต่ช่วงเวลาเตรียมตัวผู้เขียนได้รับปัญหา ช่วงเวลาที่ผู้เขียนขบคิดปัญหา ช่วงเวลาที่มองเห็นปัญหา กระจำงัด ช่วงเวลาที่เกิดแนวความคิด และช่วงเวลาที่ผลงานสำเร็จและประเมินผล

7. จะต้องจัดสถานการณ์เพื่อกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ทั้งสถานการณ์ทางกาย เช่น ห้องเรียน สะดวกสบาย ที่นั่งเหมาะสม อุปกรณ์ครบครัน และจัดสถานการณ์ทางจิตใจ คือ การสร้างบรรยากาศให้เกิดความเชื่อมั่น และมีอิสระในการคิดหรือเขียน

8. การสอนแบบสร้างสรรค์จะประสบผลสำเร็จมากกว่าล้มเหลว ถึงแม้เด็กบางคนจะทำได้ แต่นั่นเป็นประสบการณ์หนึ่งของเขา ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจชีวิตและนำไปปรับปรุงบุคลิกภาพของตนเอง อย่างไรก็ตาม ครูจะต้องพยายามไม่ให้เกิดความล้มเหลวบ่อย เพราะจะทำให้หมดกำลังใจ

9. ในการพิจารณาผลงานที่เกิดจากการสร้างสรรค์ ครูจะต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ควรเน้นและชมเชยในเรื่องของความแปลกใหม่ ลักษณะเฉพาะตัว ความคิดริเริ่มและความเป็นตัวของตัวเองในแต่ละคน ในขณะเดียวกัน ควรจะให้เด็กได้เสนอผลงานเพื่อให้เพื่อน ๆ ได้ช่วยกันวิพากษ์วิจารณ์ จะเป็นการพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ให้ดีขึ้น

10. จะต้องอาศัยกระบวนการแบบประชาธิปไตย เช่น การเปลี่ยนบทบาทระหว่างครูกับนักเรียน และการจัดห้องเรียน โดยยึดหลักประชาธิปไตย

การเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นการเขียนที่แตกต่างจากการเขียนโดยทั่วไป ดังนั้น ในการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนควรจะได้อธิบายให้เด็กได้ทราบถึงหลักเกณฑ์ในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ก่อน เพื่อเด็กจะได้เข้าใจเห็นความแตกต่างจากการเขียนทั่ว ๆ ไป และสามารถเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ด้วยตนเอง

2. ลักษณะของแบบฝึก

ริเวอร์ (Rivers 1968 : 97-105) กล่าวถึงลักษณะของแบบฝึกไว้ ดังนี้

1. ต้องมีการฝึกนักเรียนมากพอสมควรในเรื่องหนึ่ง ๆ ก่อนที่จะมีการฝึกเรื่องอื่น ๆ ต่อไป ทั้งนี้ การทำแบบฝึกนั้นทำขึ้นเพื่อการสอนมิใช่ทำขึ้นเพื่อการทดสอบ

2. แต่ละบทควรฝึกโดยใช้รูปประโยคเพียงหนึ่งแบบเท่านั้น

3. ฝึกโครงสร้างใหม่กับสิ่งที่เรียนรู้แล้ว

4. ประโยคที่ฝึกควรเป็นประโยคสั้น ๆ

5. ประโยคและคำศัพท์ควรเป็นคำที่ใช้พูดกันในชีวิตประจำวันของนักเรียน

6. เป็นแบบฝึกที่ให้นักเรียนใช้ความคิดด้วย

7. แบบฝึกควรมีหลาย ๆ แบบ เพื่อไม่ให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย

8. ควรฝึกให้นักเรียนสามารถใช้สิ่งที่เรียนมาแล้วไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ในการจัดทำแบบฝึก ควรคำนึงถึงความแตกต่างและความสามารถของเด็กในแต่ละวัย เพื่อให้เด็กเกิดพัฒนาการที่ถูกต้องและรู้สึกสนุกกับการทำแบบฝึกเพื่อเสริมทักษะนั้น ๆ ดังคำกล่าวของนักการศึกษา ดังนี้

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2515 : 10) กล่าวว่า การสอนภาษาไทยให้สนุกต้องให้นักเรียนได้พยายามทำแบบฝึกหัดให้มากที่สุด ในแบบฝึกหัดจะมีข้อผิดพลาด เมื่อครูชี้แจงให้ทราบว่าตรงนั้น ตรงนี้ผิดจะทำให้รู้สึกสนุกขึ้น แต่ต้องไม่ให้เป็นภาระงานนักเรียน และอย่าปล่อยให้ข้อผิดพลาดผ่านไป โดยมีได้แก้ไขเป็นอันขาด

ลักษณะของแบบฝึกที่ดี

การสร้างแบบฝึกสำหรับเด็กมีองค์ประกอบหลายประการดังที่ ศศิธร สุทธิแพทย์ (2517 : 72) ได้ศึกษา พบว่า

1. ใช้หลักจิตวิทยา
2. สำนวนภาษาง่าย
3. ให้ความหมายต่อชีวิต
4. คิดได้เร็วและสนุก
5. ปลุกความสนใจ
6. เหมาะกับวัยและความสามารถ
7. อาจศึกษาได้ด้วยตนเอง

นิตยา ฤทธิ์โยธี (2520 : 1) กล่าวถึง ลักษณะของแบบฝึกที่ดีไว้ ดังนี้

1. เกี่ยวข้องกับบทเรียนที่เรียนมาแล้ว
2. เหมาะสมกับระดับวัยหรือความสามารถของเด็ก
3. มีคำชี้แจงสั้น ๆ ที่ทำให้เด็กเข้าใจวิธีทำได้ง่าย
4. ใช้เวลาเหมาะสมไม่นานเกินไปหรือเร็วเกินไป
5. เป็นเรื่องที่น่าสนใจและท้าทายให้แสดงความสามารถ

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่า แบบฝึกเป็นสื่อการเรียนการสอนที่จะช่วยเสริมทักษะของนักเรียนให้ประสบผลสำเร็จมากขึ้น ดังนั้น การสร้างแบบฝึกจึงควรสร้างอย่างถูกวิธี จัดทำอย่างเป็นระบบ เหมาะสมกับวัยและความสามารถของนักเรียน เป็นเรื่องที่น่าสนใจและท้าทาย

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์

มีผู้วิจัยเกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ดังนี้

งานวิจัยในต่างประเทศ

เบิร์นส์ (Burns 1971 อ้างถึงใน ดรุณี สาลิการิน 2536 : 29) ได้สรุปผลการวิจัยเรื่องการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่า ครูสามารถเข้าใจให้นักเรียนเขียนอย่างสร้างสรรค์ได้ สิ่งเร้านั้นก็ได้อาจมาจากประสบการณ์ของนักเรียน นอกจากนี้ การเตรียมการอย่างดีเพื่อพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับนักเรียนทุกระดับ สำหรับเด็กในระดับประถมศึกษาถ้าจัดเวลาให้เหมาะสม จะทำให้นักเรียนทำอย่างอิสระได้เป็นจำนวนมาก เพราะนักเรียนส่วนใหญ่จะเขียนเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ของตนได้ดี และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงถ้าเป็นงานเขียนที่ตนเองถนัด

งานวิจัยในประเทศ

วิไล ชินวงศ์ (2525 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสามัคคีรถไฟ จังหวัดนครราชสีมา ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกและไม่ใช้แบบฝึก ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึก มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเชิงสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้ใช้แบบฝึก

จากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อการเขียนพอสรุปได้ว่า รูปแบบวิธีสอน และเครื่องมือจะมีผลต่อการพัฒนาเจตคติของนักเรียน และเจตคดียังมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอีกด้วย ดังนั้นครูผู้สอนจึงควรรหาแนวทางปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น เพื่อให้ให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาภาษาไทย

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Design) มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. วิธีดำเนินการวิจัย
5. สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนวัดดอนยอ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก มีนักเรียนทั้งสิ้น 26 คน ที่มีปัญหาเกี่ยวกับการเขียน โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ประกอบด้วย
แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์
แบบฝึกการเขียนที่ครูเป็นผู้กำหนดเนื้อเรื่อง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียน ประกอบด้วย
2.1.1 แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาจำนวน 1 ฉบับ

บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์และ แบบฝึกการเขียนที่ครูเป็นผู้กำหนดเนื้อเรื่อง การศึกษาครั้งนี้ ได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งเป็น ดังนี้

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียน

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียน ดังต่อไปนี้

1.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลองโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์

1.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลองโดยใช้แบบฝึกการเขียนที่ครูเป็นผู้กำหนดเนื้อเรื่อง

1.3 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนหลังเรียนของกลุ่มทดลอง ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กับกลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนที่ครูเป็นผู้กำหนดเนื้อเรื่อง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้ t-test แบบ Dependent Group ผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์

กลุ่มทดลองที่ 1	ก่อนเรียน	หลังเรียน	t
กลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์	4555	6090	11.80**

** $p < .01$ $t_{.01, 29} = 2.462$

จากตารางที่ 4.1 คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนหลังเรียนของกลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนที่ครูเป็นผู้กำหนดเนื้อเรื่อง โดยใช้ t-test แบบ Dependent group ผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนที่ครูเป็นผู้กำหนดเนื้อเรื่อง

กลุ่มทดลองที่ 2	ก่อนเรียน	หลังเรียน	t
กลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนที่ครูเป็นผู้กำหนดเนื้อเรื่อง	4538	5486	11.38**

** $p < .01$ $t_{.01, 29} = 2.462$

จากตารางที่ 4.2 คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนหลังเรียนของกลุ่มทดลอง ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนที่ครูเป็นผู้กำหนดเนื้อเรื่อง สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนหลังเรียนของกลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์กับกลุ่มทดลองที่เรียนโดยที่ครูเป็นผู้กำหนดเนื้อเรื่อง โดยใช้ t-test แบบ Independent group ผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนหลังเรียนของกลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์กับกลุ่มทดลองที่เรียนโดยที่ครูเป็นผู้กำหนดเนื้อเรื่อง

กลุ่มทดลอง	N	\bar{X}	S^2	t
กลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์	43	206.4	759.5	3.172**
กลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนที่ครูเป็นผู้กำหนดเนื้อเรื่อง	43	182.9	911.2	

** $p < .01$ $t_{.01, 57} = 2.423$

จากตารางที่ 4.3 คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนหลังเรียนของกลุ่มทดลอง ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนของนักเรียนที่เรียนโดย ใช้แบบฝึกการเขียนที่ครูเป็นผู้กำหนดเนื้อเรื่อง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และแบบฝึกการเขียนที่ครูเป็นผู้กำหนดเนื้อเรื่อง มีวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และแบบฝึกการเขียนที่ครูเป็นผู้กำหนดเนื้อเรื่อง
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียน โดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์กับแบบฝึกการเขียนที่ครูเป็นผู้กำหนดเนื้อเรื่อง

สมมติฐานการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนที่ครูเป็นผู้กำหนดเนื้อเรื่องสูงกว่าก่อนเรียน
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนที่ครูเป็นผู้กำหนดเนื้อเรื่อง

การดำเนินการทดลอง

ก่อนทำการทดลอง ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบก่อนเรียน (pretest) โดยทดสอบการเขียน กับนักเรียนภาคเรียนที่ 2 หลังจากนั้น ทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนดำเนินการทดลองโดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการเขียน ดังนี้

1. เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลอง โดยใช้ t-test แบบ Dependent Group
2. เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเขียน โดยใช้ t-test แบบ Independent Group

สรุปการวิจัย

1. นักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนที่ครูเป็นผู้กำหนดเนื้อเรื่องมีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนหลังสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนที่ครูเป็นผู้กำหนดเนื้อเรื่องอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยมีประเด็นที่นำมาอภิปรายได้ดังต่อไปนี้

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียน ผลการวิจัยพบว่า

1.1 นักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนที่ครูเป็นผู้กำหนดเนื้อเรื่อง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

จากการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงให้เห็นว่า การสอนเขียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนสูงกว่าก่อนเรียน นั้นแสดงว่า แบบฝึกการเขียนมีประสิทธิภาพในการเสริมทักษะทางภาษา และเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการฝึกฝนทักษะทางการใช้ภาษาให้ดีขึ้นเหมาะสมสำหรับนำไปใช้ในการฝึกทักษะการเขียนให้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

จากประสบการณ์ของผู้วิจัยพบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้แบบฝึกนั้น สามารถช่วยเสริมทักษะทางภาษาของเด็กได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะทักษะการเขียน

1.2 นักเรียนที่เรียนการเขียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนที่ครูเป็นผู้กำหนดเนื้อเรื่อง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

จากการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงให้เห็นว่า การสอนเขียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการสอน โดยใช้แบบฝึกการเขียนที่ครูเป็นผู้กำหนดเนื้อเรื่อง นั้นแสดงว่าแบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ชุดนี้ เป็นแบบฝึกการเขียนช่วยให้นักเรียนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านทักษะการเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะเป็นแบบฝึกที่สร้างขึ้นตามขั้นตอนจากความรู้ความคิดพื้นฐาน ไปถึงความรู้ความคิดระดับสูง เป็นการให้นักเรียนคิดได้หลายทิศทางหลายแง่มุม คิดอย่างกว้างไกล และคิดได้อย่างอิสระทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนสูงขึ้นกว่าการฝึกทักษะการเขียนโดยครูแนะแนวทางการตอบให้เท่านั้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยพบว่า ในการเรียนการเขียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และแบบฝึกการเขียนที่ครูเป็นผู้กำหนดเนื้อเรื่อง นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และนักเรียนที่เรียนการเขียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนที่ครูเป็นผู้กำหนดเนื้อเรื่อง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ครูผู้สอนสามารถนำแบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ไปใช้พัฒนาการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะพัฒนาทักษะด้านการเขียน เพราะแบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นสื่อการเรียนที่ช่วยสร้างบรรยากาศในการเรียน และช่วยปลูกฝังความกระตือรือร้น ส่งเสริมความรู้ ความคิดให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์

1.2 ครูผู้สอนสามารถนำแบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์และแบบฝึกการเขียนที่ครูเป็นผู้กำหนดเนื้อเรื่อง ไปพัฒนาทักษะการเขียนของนักเรียนในระดับประถมศึกษาได้เป็นอย่างดี โดยนำแบบฝึกไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับระดับชั้น วัย และความสามารถของนักเรียน

1.3 ควรจัดเวลาในการฝึกทักษะการเขียนให้เหมาะสมกับเนื้อหาและทักษะที่จะฝึก เพื่อให้นักเรียนสามารถแสดงความคิดอย่างอิสระได้เต็มความสามารถ

1.4 ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่น่าสนใจ และใช้อุปกรณ์ที่สอดคล้องกับกิจกรรมมาประกอบการสอน

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาวิจัยโดยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และแบบฝึกการเขียนที่ครูเป็นผู้กำหนดเนื้อเรื่องในระดับชั้นอื่น ๆ